

Konstitutionsutskottet

Ink 2012 -02- 2 1

Dnr 050-1412-2011/12

Stockholm 2012-02-21

Begäran om granskning av statsminister Reinfeldt och den svenska regeringens utredningsuppdrag till privata företag

Den svenska staten, skattebetalarna, har en mängd riskkapitalbolag på marknaden, såsom Fouriertransform (statens riskkapitalbolag för fordonsindustrin), Industrifonden och ALMI företagspartner. En huvuduppgift för dessa är att vara marknadskompletterande när det gäller kapital till företag som inte kan få tag på investering på annat håll ty dessa företag kanske inte är lönsamma på kort sikt.

Enligt uppgifter i media (bland annat Veckans affärer 2012-02-16) har regeringen anlitat ett stor privat konsultföretag, McKinsey & Company, för att utreda vissa frågor som har med ett av dessa bolag att göra. Regeringen ska dessutom ha hemligstämplat delar av den utredningen. Det uppges att regeringen har betalat stora belopp, ca 50 miljoner kronor, bara till McKinsey & Company under de senaste åren, för bolagets tjänster.

Många svenska och internationella privat konsultföretag är tydligen kunder hos McKinsey & Company. Att den svenska regeringen samtidigt anlitar samma privata företag som ska ge slutsatser och råd om hur regeringen ska göra är tvivelaktigt. Just det faktum att dessa konsultföretag har dubbla lojaliteter kan resultera i att det kan komma med slutsatser och föreslå åtgärder som är till gagn för de andra kunderna. Den risken, oavsett hur sannolikt det är, ska en regering med ansvar inte ta. Det kan dessutom vara så att företrädare för privata företag har likartade intressen som företrädare för regeringen och att regeringsmedlemmarnas dubbla lojaliteter döljs genom dessa konsultuppdrag. Man kan tänka sig att det privata företaget önskar privatisera en viss offentlig verksamhet, att detta stämmer överens med enskild ministers önskemål men att det inte finns stöd för detta i regeringen i dess helhet.

Att anlita ett privat konsultföretag för att utreda en viss fråga och därefter komma med slutsatser och råd ger regeringen större möjligheter att påverka slutsatserna eftersom företaget står i en beroendesituation till regeringen.

Att regeringen på detta sätt kan få kontroll över vilka slutsatser som bör komma ut ur en utredning rimmar illa med utredningsinstitutets grundläggande förutsättning: oberoende. Jag finner det gravt olämpligt av regeringen att på detta sätt ägna sig åt ett tvivelaktigt sätt att styra riket på. Land ska med lag byggas, är en av grundprinciperna för styret av vårt land. Sverige ska inte styras genom att regeringen hittar på metoder att kringgå denna grundregel. Detta sätt att sköta statens angelägenheter på måste anses vara ett paradigmskifte.

Genom Statskontoret, parlamentariska kommittéer och andra utredningar har regeringen möjligheter att utreda diverse olika frågor. Sådana utredningar är inte så lätta för regeringen att styra över, allra minst över dess slutsatser och råd. Dessutom har Statskontoret eller de kommittéerna/utredningarna inga lojaliteter gentemot de privata storföretagen. De utredningarna kostar dessutom ofta inte en bråkdel av vad McKinsey & Company eller andra storföretag begär.

Jag önskar att konstitutionsutskottet ska undersöka det lämpliga i att regeringen, med statsminister Reinfeldt som högsta ansvarig, anlitar privata företag för att bedriva utredningsarbete som annars utförs inom ramen för myndigheters eller utredningars uppdrag och det lämpliga i att regeringen på så sätt får kontroll över vad som presenteras för regeringen och formerna för hur arbetet bedrivs. Det finns frågor rörande jäv (framför allt delikatessjäv) som måste beaktas. Huvudfrågeställningen är om regeringen och den svenska statens agerande ska präglas av offentlighet, insyn och transparens eller av hemlighetsmakeri, tysthet och sekretess.

Jabar Amin
Riksdagsledamot (MP)